

Pobresa, situacions de crisi i repercussions en la societat: reflexió urgent

U, dos, tres

U, dos tres,

Tu, jo i tujó,

Dos som més¹

José Luis Pérez Montes

Hem sentit un munt de vegades que l'actiu més important de qualsevol societat són les persones. Les societats que així ho reconeixen i es comprometen amb aquesta afirmació promouen polítiques públiques i serveis públics de qualitat, adreçats a aconseguir oportunitats per a tothom i una societat més inclusiva. En general, desenvolupen actuacions públiques que intenten reduir les diferències socials que es fan paleses pel diferencial de rendes entre els més rics i els més pobres.

La pobresa és una xacra a la nostra societat que, malauradament, va en augment. Les accions i programes que es duen a terme des de fa uns quants anys no són suficients per poder atendre les necessitats de les persones que es troben en aquesta situació, i des de fa uns quinze anys la realitat i la taxa de persones en situació de risc de pobresa va creixent.

L'any 2005 s'establia la nova agenda social europea per poder consolidar l'estratègia revisada de Lisboa (any 2000) i assegurar que els beneficis del creixement i de l'ocupació a la Unió Europea arribessin a tots els membres de la societat. Aquesta nova agenda social, per una banda, tenia la intenció de consolidar un conjunt d'estratègies programades anteriorment per fer front a la situació en què es trobava el conjunt de la comunitat europea i intentava centrar els esforços en la creació de més ocupació per combatre l'exclusió social. Per altra banda, també incorporava la pretensió de preparar les persones per a la seva adaptació als canvis socials constants i remarcava la necessitat de protecció dels sectors més vulnerables de la societat.

Posteriorment, l'important crisi financera i econòmica de 2008 va portar a renovar l'agenda europea per poder respondre de manera més efectiva als desafiaments socioeconòmics per crear més oportunitats per a tota la ciutadania. La realitat, com hem dit anteriorment, és que la pobresa ha anat augmentant any rere any. Actualment els primers efectes de la covid-19 encara agreugen i provoquen més situacions de pobresa i de pèrdua de drets fonamentals.

El primer objectiu dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) - agenda 2030 de Nacions Unides (2015) es posa com a fita eradicar la pobresa fins a l'any 2030. Mitjançant aquests objectius (17 en total), els estats membre es proposen abordar els grans reptes globals com ara la lluita contra la pobresa, l'educació de qualitat, la salut, la igualtat de gènere, el canvi climàtic, la pau, etc. Aquests objectius s'agrupen en tres dimensions: dimensió econòmica (lluita contra la pobresa), dimensió social (disminució de les desigualtats) i dimensió ambiental (cura del planeta). Aquests objectius i dimensions es distribueixen per àmbits i es desglossen en metes que, a partir de diferents indicadors de seguiment, fixen l'any 2030 per aconseguir-los.

La pobresa té una relació directa i afecta les diferents àrees de la vida: salut, habitatge, treball, educació, formació, economia, inclusió social, etc., i recau i afecta, especialment, sectors com ara la infància i l'adolescència, les dones, les persones migrades i les llars monoparentals.

En aquest sentit, hem recollit tres interessants articles que aporten coneixement i reflexió sobre la pobresa i la seva incidència en polítiques públiques compromeses amb la societat i, especialment, amb els sectors més vulnerabilitzats:

- Pobresa o exclusió social? Covid-19. Davant la responsabilitat d'un abordatge nou i coordinat als serveis socials, de Joan Uribe Vilarrodona.
- Polarització social de la infància i efecte redistributiu de les polítiques socials i educatives, de Xavier Martínez-Celorrio.
- Una mirada polièdrica a les desigualtats socials en salut. Una perspectiva de futur, d'Ariadna Graells Sans i Esther Insa Calderón.

Es necessiten, sense cap mena de dubte, polítiques públiques integrals, equitatives i compensatòries de les desigualtats que permetin, realment, que les persones surtin del cercle de la pobresa. També es necessiten mesures fiscals i una redistribució de la riquesa més justa i solidària, sense oblidar el suport a les entitats i al conjunt de professionals que treballen i conflueixen en aquest sector.

Carme Panchón Iglesias
Professora de la Facultat d'Educació
Exdirectora adjunta de l'Institut de Desenvolupament Professional IDP-ICE
Universitat de Barcelona

1 José Luis Pérez Montes, traductor i poeta, 1956-2016. *77 Poemes d'Amor*, 2000. Dulac.
